

Bartosz Stróżewski
dr
Akademia Nauk Stosowanych WSGE
im. A. De Gasperi w Józefowie
e-mail: bzstrozewski@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1057-3983

Sądowy tytuł wykonawczy w systemach prawnych Polski i Szwajcarii

Streszczenie

W artykule dokonano analizy systemów prawnych Polski i Szwajcarii w zakresie sądowych tytułów wykonawczych, uprawniających wierzyciela do egzekucji przeciwko dłużnikowi. W ramach przeprowadzonych badań autor skoncentrował się na ocenie proceduralnych różnic i podobieństw, analizie przepisów prawa, literatury przedmiotu oraz orzecznictwa sądowego. W polskim systemie uzyskanie tytułu wykonawczego wymaga wyroku sądu, co zapewnia restrykcyjną ochronę dłużnika, lecz przedłuża proces. Szwajcarski system charakteryzuje się bardziej liberalnym podejściem, umożliwiającym szybkie wszczęcie egzekucji na podstawie nakazu zapłaty, przy jednoczesnym istnieniu mechanizmu sprzeciwu dłużnika, co może skutkować sądową weryfikacją. W drugiej części artykułu autor dokonuje oceny skuteczności i sprawiedliwości obu systemów. Wnioski z analizy wskazują na mocne i słabe strony obu systemów. Szwajcarski system uznany został przez autora za bardziej efektywny i przychylny wierzycielom, lecz potencjalnie ryzykowny.

Słowa kluczowe: tytuł wykonawczy, tytuł egzekucyjny, postępowanie egzekucyjne, klauzula wykonalności

Wprowadzenie

Do badania prawa porównawczego można podchodzić na różne sposoby i z różnymi intencjami. Praktycy twierdzą, że komparatystyka prawnicza kreuje uniwersalne zasady, mające zastosowanie, w przypadku luk, w prawie obowiązującym. Porównywanie prawa jest niezbędną przesłanką dla szeroko rozumianych badań legislacyjnych. Przedmiotem dyskusji pozostaje, czy badania porównawcze pełnią funkcję wprowadzającą, czy też stanowią samodzielny cel naukowy¹. I. Szymczak podkreśla, że komparatystyka prawnicza wydaje się cechować specyficznym podejściem epistemologicznym. Charakteryzuje się ono priorytetowym traktowaniem podobieństw nad różnicami oraz założeniem, że pożądanym kierunkiem jest stopniowe upodabnianie systemów prawnych do pewnego modelu uznawanego za wzór najlepszej praktyki². Analiza komparatystyczna nie ogranicza się jedynie do opisu, ale zmierza także do wyjaśnienia przyczyn występowania różnic i podobieństw w obowiązujących rozwiązaniach prawnych. Do przeprowadzenia skutecznego porównania wystarczy minimalna liczba dwóch porządków prawnych, ponieważ istotą komparatystyki nie jest ich mnogość, lecz uchwycenie funkcjonalnych podobieństw i różnic między nimi³.

Zestawiając to z ważkością zagadnienia tytułu wykonawczego oraz faktem, że to zagadnienie prawne ujęte w perspektywie porównania Polski i Szwajcarii nie było dotąd szeroko badane i opisywane w polskiej literaturze, zdecydowano się poświęcić temu tematowi w niniejszym opracowaniu. Celem artykułu jest wykazanie, że model szwajcarski, charakteryzujący się uproszczonymi procedurami i ograniczoną rolą sądu na etapie inicjowania egzekucji, w większym stopniu sprzyja realizacji interesów wierzyciela, skracając czas dochodzenia roszczeń oraz zmniejszając ryzyko nieopłacalności działań egzekucyjnych. Teza badawcza głosi, że jednolity, pragmatyczny model egzekucyjny funkcjonujący w Konfederacji Szwajcarskiej skuteczniej realizuje cele egzekucji niż wieloetapowy i sformalizowany model polski. W artykule świadomie pominięto administracyjne tytuły wykonawcze, koncentrując się wyłącznie na sądowych tytułach wykonawczych, których porównanie pozwala zidentyfikować strukturalne i funkcjonalne różnice między systemami.

Jak zauważa R. Tokarczyk, współczesne czasy, wymagające szybkiego przepływu informacji, sprawiają, że krajowa myśl prawna, zamknięta na wpływy zewnętrzne i dążąca do samowystarczalności, nieuchronnie prowadzi do stagnacji, dogmatyzmu

1 M. Rotondi, *Technique du droit, dogmatique et droit comparé*, „Revue Internationale de Droit Comparé” 1968, n° 1, s. 15 i n.

2 I. Szymczak, *Metoda nauki o porównywaniu systemów prawnych*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2014, nr 3, s. 40.

3 *Ibidem*, s. 43.

i opóźnienia wobec globalnych zmian i postępu⁴. Porównanie tytułu wykonawczego w Szwajcarii i w Polsce znajduje uzasadnienie w kontekście globalizacji oraz przenikania się i współistnienia systemów prawnych państw Unii Europejskiej oraz krajów europejskich pozostających z nimi w stałej relacji⁵. Jak wskazuje się w literaturze⁶, w takich warunkach możliwe jest poszukiwanie funkcjonalnych odpowiedników norm prawnych w różnych systemach (tzw. funkcjonalnie ekwiwalentna norma prawna). Tytuł wykonawczy, będący kluczowym elementem procesu egzekwowania zobowiązań, pełni istotną funkcję zarówno w systemie szwajcarskim, jak i w polskim. W Polsce „jako stanowiący podstawę egzekucji, musi on istnieć przez cały czas trwania postępowania egzekucyjnego”⁷. Analiza tych dwóch systemów umożliwia zidentyfikowanie rozwiązań, które w obu przypadkach prowadzą do podobnych skutków, m.in. skutecznego zabezpieczenia praw wierzyciela oraz zapewnienia ochrony dłużnika przed nadużyciami. Dzięki temu można wskazać na różnice i podobieństwa w podejściu do konstrukcji tytułu wykonawczego, a także ocenić, czy zastosowane rozwiązania mogłyby stanowić inspirację do ulepszenia regulacji w jednym z systemów. Zastosowaną metodą badawczą jest analiza dogmatyczna i funkcjonalna w ujęciu porównawczym, oparta na przepisach prawa obowiązującego, orzecznictwie oraz literaturze przedmiotu. W analizie uwzględniono m.in. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego⁸, szwajcarską ustawę z 11 kwietnia 1889 r. o ściąganiu długów i upadłości⁹ oraz szwajcarski kodeks postępowania cywilnego¹⁰. Porównanie tych regulacji służy wskazaniu obszarów, w których prawo polskie mogłoby czerpać inspiracje *de lege ferenda* z rozwiązań przyjętych w systemie szwajcarskim.

4 R. Tokarczyk, *Komparatystyka prawnicza*, Kraków 2000, s. 35.

5 M. Oesch, *Die Europäisierung des schweizerischen Rechts*, w: *Working Paper*, World Trade Institute 2011.

6 J. Gordley, *The Functional Method*, w: P.G. Monateri (ed.), *Methods of Comparative Law*, Northampton 2012, s. 118.

7 K. Korzan, *Czy do egzekucji z majątku wspólnego wystarczy tytuł wykonawczy przeciwko jednemu z małżonków?*, „Rejent” 1996, nr 2, s. 9.

8 T.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm., dalej: k.p.c.

9 Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (SchKG) vom 11. April 1889, AS 11 529 (ustawa federalna o ściąganiu długów i upadłości), https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/11/529_488_529/de (dostęp: 20.02.2026 r.), dalej: SchKG.

10 Schweizerische Zivilprozessordnung vom 19. Dezember 2008 (Zivilprozessordnung, ZPO), AS 2010 1739 (szwajcarski kodeks postępowania cywilnego), <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2010/262/de> (dostęp: 20.02.2026 r.), dalej: ZPO.

1. Rodzaje sądowych tytułów wykonawczych

Tytuł egzekucyjny w Polsce staje się tytułem wykonawczym po nadaniu mu przez sąd powszechny klauzuli wykonalności w drodze postępowania klauzulowego. Nadanie dokumentowi klauzuli wykonalności nadaje mu charakter tytułu wykonawczego i stanowi formalne potwierdzenie, że spełnia on wszystkie wymogi przewidziane przez prawo jako warunek dopuszczalności egzekucji. Klauzula wykonalności pełni zatem funkcję generalnego upoważnienia do przymusowego wykonania roszczenia określonego w tytule egzekucyjnym, stanowiąc zarazem gwarancję procesowej poprawności i formalnej adekwatności dokumentu¹¹. W rezultacie wszystkie urzędy oraz osoby, których dotyczy, są zobowiązane do podporządkowania się temu orzeczeniu oraz do udzielenia wszelkiej niezbędnej pomocy przy jego realizacji. Tytułem wykonawczym – zgodnie z art. 776 k.p.c. – jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jak trafnie zauważa A. Hrycaj, tytuł wykonawczy stanowi dokument publiczny, który nie tylko stwierdza istnienie nadającego się do egzekucji roszczenia, lecz również precyzuje zakres obowiązku dłużnika. Z dokumentu tego musi w sposób jednoznaczny wynikać, kto jest wierzycielem, kto dłużnikiem oraz jaka jest treść zobowiązania¹². Polskie prawo w art. 777 § 1 k.p.c. wymienia zamknięty katalog dokumentów, które mogą stanowić tytuł egzekucyjny, jednakże nie definiuje ustawowo tego pojęcia¹³. Katalog obejmuje m.in. prawomocne orzeczenia sądowe, ugody zawarte przed sądem, akty notarialne, w których dłużnik poddaje się egzekucji, oraz inne dokumenty, którym ustawa przyznaje taką moc. Szczególnie istotną kategorię stanowią akty notarialne zawierające oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji. W takim akcie, obok oznaczenia zobowiązania, wskazuje się również podstawę prawną i faktyczną powstania długu, jego treść oraz – w razie potrzeby – świadczenie wzajemne wierzyciela. Tego rodzaju dokumenty umożliwiają wierzycielowi szybkie uzyskanie klauzuli wykonalności bez konieczności inicjowania długotrwałego procesu sądowego, co istotnie skraca czas dochodzenia roszczeń i zmniejsza koszty postępowania.

Szwajcarski kodeks postępowania cywilnego stanowi (art. 335 ZPO), że jeżeli tytuł wykonawczy dotyczy płatności pieniężnej lub ustanowienia zabezpieczenia, jest on wykonywany zgodnie z przepisami ustawy federalnej o ściąganiu długów i upadłości. Orzeczenie sądu staje się tytułem wykonawczym, jeżeli:

- a) jest prawomocne, a sąd nie odroczył jego wykonania (art. 325 ust. 2 i art. 331 ust. 2 ZPO); lub

11 J. Turek, *Czynności klauzulowe*, Warszawa 2014, s. 24–25.

12 A. Hrycaj, *Egzekucja praktyczna*, Poznań 2002, s. 100–101.

13 J. Jagieła, *Tytuły egzekucyjne*, Sopot 2018, s. 15.

b) nie jest jeszcze prawomocne, ale zezwolono na jego wcześniejsze wykonanie (art. 337 ZPO).

System prawa szwajcarskiego nie przewiduje instytucji tytułu wykonawczego w sposób *stricte* rozumiany przez polską legislaturę. Procedura szwajcarska wygląda zupełnie inaczej. Najważniejszą różnicą jest to, że podstawą egzekucji w Szwajcarii nie musi być żaden dokument sądowy. Wystarczy wniosek złożony przez wierzyciela. Na mocy tego wniosku urząd egzekucyjny (Betreibungsamt) wydaje nakaz zapłaty (*Zahlungsbefehl*), który dostarcza dłużnikowi¹⁴. Zawiera on wezwanie do zapłaty wymienionej w nim wierzytelności wraz z odsetkami i kosztami egzekucji na rzecz wierzyciela lub biura komorniczego, która musi nastąpić w terminie 20 dni (art. 69 SchKG). Dłużnik jest uprawniony do wniesienia odwołania (*Rechtsvorschlag*) w ciągu 10 dni od doręczenia nakazu zapłaty. Oznacza to, że egzekucja długu może być kontynuowana tylko wtedy, gdy sprzeciw dłużnika zostanie uchylony przez sąd. To przenosi ciężar dowodowy na dłużnika, co przyspiesza egzekucję. Jeżeli dłużnik nie wniesie sprzeciwu lub sąd uchyli sprzeciw, wierzyciel może złożyć wniosek o kontynuację egzekucji (*Fortsetzungsbegehren*).

Artykuł 73 SchKG jednoznacznie stanowi, że dłużnik może w dowolnym momencie po wszczęciu postępowania egzekucyjnego zażądać od wierzyciela przedłożenia do wglądu w biurze egzekucyjnym dowodów na jego roszczenie wraz z zestawieniem wszystkich roszczeń względem dłużnika. Zatem pomimo braku obowiązku posiadania sądowego tytułu wykonawczego na tym etapie egzekucji dłużnik ma możliwość zweryfikowania, czy roszczenia wierzyciela są prawidłowe i uzasadnione. Może sprawdzić, czy wierzyciel faktycznie posiada dowody na istnienie długu, co jest podstawą do kwestionowania roszczeń, jeśli dowody są niewystarczające lub niekompletne. Prawo to zapewnia dłużnikowi równość w postępowaniu egzekucyjnym, umożliwiając mu dostęp do tych samych informacji, które posiada wierzyciel.

W szwajcarskim systemie prawnym, podobnie jak w Polsce, istnieje katalog dokumentów, które mogą stanowić samodzielną podstawę egzekucji, bez potrzeby uprzedniego przeprowadzania pełnego postępowania rozpoznawczego. Są to tzw. ostateczne tytuły wykonawcze (*definitive Rechtsöffnungstitel*), których funkcja odpowiada roli dokumentów wymienionych w art. 777 § 1 k.p.c. W sytuacji, gdy wierzyciel opiera swoje roszczenie na takim dokumencie, może on – mimo wniesionego przez dłużnika sprzeciwu wobec wcześniejszego nakazu zapłaty (*Zahlungsbefehl*) – zwrócić się do sądu o jego uchylenie i wydanie tytułu wykonawczego.

¹⁴ J. Kern Kostkiewicz, *Pozasądowe tytuły egzekucyjne w Szwajcarii / Nichtgerichtliche Zwangsvollstreckungstitel in der Schweiz*, w: A. Marciniak (red.), *Notarialne tytuły egzekucyjne*, Warszawa 2017, s. 25 i n.

Szwajcarski ustawodawca wskazuje w sposób zamknięty, które dokumenty mogą pełnić tę funkcję. Obejmują one m.in. orzeczenia sądowe, sądowe ugody oraz akty uznania długu, ale także wykonalne akty administracyjne, wiążące decyzje organów nadzoru wydane w sprawach związanych z nielegalnym zatrudnieniem, a także określone deklaracje i decyzje podatkowe, które zyskały moc prawną. Uzyskanie *definitive Rechtsöffnung* na podstawie takich dokumentów wymaga od dłużnika nie tylko formalnego wniesienia sprzeciwu, ale także wykazania jego zasadności w świetle przedstawionego materiału dowodowego.

Co istotne, szwajcarskie prawo przewiduje również możliwość uzyskania tymczasowego tytułu wykonawczego (*provisorische Rechtsöffnung*), jeżeli wierzyciel dysponuje dokumentami poświadczającymi istnienie zobowiązania, które nie mają jeszcze mocy prawomocnego tytułu wykonawczego, ale posiadają odpowiednią wartość dowodową – jak np. uznanie długu zawarte w akcie notarialnym lub podpisanym oświadczeniu. W takich przypadkach sąd, po formalnej ocenie dokumentu, może wydać tymczasowy tytuł wykonawczy, który umożliwia podjęcie działań egzekucyjnych. Dłużnik może następnie bronić się poprzez wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego.

Jak zauważa A. Marciniak, współczesne tendencje w rozwoju alternatywnych metod rozstrzygania sporów cywilnych wymagają odpowiedniego dostosowania mechanizmów egzekucyjnych, w tym także ograniczenia zakresu stosowania zasady *non est inchoandum ab executione*¹⁵. Ilustracją takiego podejścia jest szwajcarski model egzekucji, który cechuje się pragmatyzmem – z jednej strony oparty jest na wysokim poziomie zaufania do dokumentów urzędowych oraz oświadczeń stron, z drugiej zaś zapewnia dłużnikowi realne instrumenty ochrony, w tym możliwość zakwestionowania roszczenia w ramach postępowania przeciwegzekucyjnego. Ten kontrast ukazuje również szerszą różnicę filozofii legislacyjnej – podczas gdy prawo polskie kładzie akcent na prewencyjną ochronę dłużnika poprzez uprzednią kontrolę sądową, prawo szwajcarskie opiera się na zasadzie domniemania zasadności roszczenia wierzyciela, pozostawiając dłużnikowi inicjatywę procesową w zakresie jego podważenia.

2. Procedura uzyskania sądowego tytułu wykonawczego i klauzuli wykonalności

Na wstępie należy wskazać, że polski system egzekucji sądowej posiada charakter dualistyczny, co oznacza, że postępowanie egzekucyjne jest realizowane w ramach odrębnych procedur w zależności od charakteru długu. Egzekucja należności

¹⁵ A. Marciniak, *Postępowanie cywilne rozpoznawcze a postępowanie egzekucyjne*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2022, nr 5, s. 106–107.

prywatnoprawnych odbywa się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i jest prowadzona przez organy sądowe, w szczególności komorników sądowych. Postępowanie to opiera się na formalnych wymogach, takich jak uzyskanie tytułu wykonawczego oraz klauzuli wykonalności, co w praktyce może wydłużać czas dochodzenia roszczeń. Aby uzyskać tytuł egzekucyjny w Polsce, należy wystąpić do sądu z powództwem przeciwko dłużnikowi. Po przeprowadzeniu postępowania sądowego i uprawomocnieniu się lub nadaniu nakazu natychmiastowej wykonalności poprzez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności można uzyskać tytuł wykonawczy.

Zasadą jest, że każdy tytuł egzekucyjny wymaga uprzedniego zaopatrzenia w klauzulę wykonalności, która stanowi akt sądowy stwierdzający dopuszczalność wszczęcia egzekucji na jego podstawie (art. 776 k.p.c.). Klauzula ta, nadając tytułowi egzekucyjnemu przymiot wykonalności, zakreśla jednocześnie granice dopuszczalnych działań przymusu oraz zapobiega ich przedwczesnemu lub nieuzasadnionemu wdrożeniu, co stanowi istotną gwarancję praworządności w postępowaniu egzekucyjnym¹⁶. Tytuł egzekucyjny pozbawiony klauzuli wykonalności wyjątkowo może stanowić podstawę prowadzenia egzekucji, np. w odniesieniu do zabezpieczenia roszczenia – wówczas jego wykonalność opiera się na odrębnych przepisach, jak w przypadku nakazu zapłaty, któremu zgodnie z art. 492 § 1 k.p.c. klauzuli się nie nadaje.

Do wyjątków, w których możliwe jest prowadzenie egzekucji bez uprzedniego nadania klauzuli wykonalności, należą m.in.:

1. prawomocne postanowienie sądu lub komornika o ukaraniu grzywną (art. 1053 § 1 k.p.c.);
2. prawomocne postanowienie komornika w przedmiocie kosztów egzekucji (art. 770¹ k.p.c.);
3. orzeczenia sądów administracyjnych co do kosztów i grzywien podlegających egzekucji sądowej (art. 228 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi¹⁷).

W literaturze podkreśla się, że odstępstwa te mają charakter wyjątkowy i są ściśle określone ustawowo, co zapewnia zachowanie równowagi pomiędzy interesami wierzyciela a gwarancjami procesowymi dłużnika¹⁸.

Tytuł egzekucyjny może być sporządzony w formie dokumentu urzędowego lub dokumentu prywatnego. W jego treści obligatoryjnie należy zawrzeć oznaczenie świadczenia, które ma być wykonane, oraz precyzyjne wskazanie wierzyciela i dłużnika.

¹⁶ J. Turek, *Czynności klauzulowe...*, s. 26.

¹⁷ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 935 ze zm.).

¹⁸ Zob. szerzej J. Turek, *Czynności klauzulowe...*, s. 26 i n.

Elementy fakultatywne tytułu egzekucyjnego mogą obejmować termin wykonania świadczenia, warunek uzależniający spełnienie świadczenia, klauzulę zastrzegającą, że spełnienie świadczenia przez dłużnika jest zależne od wzajemnego świadczenia wierzyciela, ograniczenie odpowiedzialności dłużnika, upoważnienie wierzyciela do wykonania określonych czynności na koszt dłużnika w przypadku niewykonania ich w wyznaczonym terminie, oraz termin, w którym wierzyciel może wystąpić o nadanie tytułowi klauzuli wykonalności¹⁹. Treść i brzmienie klauzuli wykonalności określa wprost rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości²⁰. Niezbędnymi elementami klauzuli zgodnie z § 4 przywołanego rozporządzenia są: numer PESEL, NIP lub KRS wierzyciela i dłużnika, gdyż dane te są niezbędne do jednoznacznej identyfikacji stron postępowania.

W ramach postępowania egzekucyjnego należy rozróżnić postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności. Postępowanie to i podejmowane w tym postępowaniu czynności mają na celu stworzenie zasadniczej podstawy egzekucji, czyli tytułu wykonawczego. Klauzulę wykonalności nadaje sąd I instancji, w którym sprawa się toczyła lub toczy. Wyjątkiem jest sytuacja, w której klauzulę nadaje sąd II instancji, dopóki akta sprawy znajdują się w tym sądzie (art. 781 k.p.c.).

Odmienne rozwiązanie przyjął szwajcarski ustawodawca federalny, który w powoływanej już ustawie z 11 kwietnia 1889 r. o ściąganiu długów i upadłości (SchKG) ustanowił jednolite postępowanie egzekucyjne (*Betreibungsverfahren*). Dotyczy ono zarówno należności prywatnoprawnych, jak i publicznoprawnych, co eliminuje konieczność stosowania odrębnych procedur. Egzekucja w Szwajcarii inicjowana jest przez zgłoszenie wierzyciela do urzędu egzekucyjnego (*Betreibungsamt*), co pozwala na szybkie wszczęcie procedury bez konieczności uzyskiwania klauzuli wykonalności. Zaskarżenie egzekucji przez dłużnika wymaga od niego przedstawienia przekonujących dowodów na niezasadność roszczenia, co zmniejsza ryzyko nadużyć i przewlekłości postępowania. Jeżeli urząd egzekucyjny nie może wyegzekwować zadłużenia, wierzyciel musi złożyć wniosek o egzekucję do sądu. Strona wnioskująca musi określić wymogi wykonalności i załączyć niezbędne dokumenty (art. 338 ZPO).

Szwajcarski kodeks postępowania cywilnego stanowi, że sąd jest organem bezwzględnie właściwym do określenia środków egzekucyjnych i przerwania egzekucji:

- a) w miejscu zamieszkania lub siedzibie strony przegrywającej;
- b) w miejscu, w którym środki mają zostać przyjęte; lub
- c) w miejscu, w którym wydano orzeczenie podlegające wykonaniu (art. 339 ZPO).

¹⁹ A. Marciniak, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2011, s. 177–178.

²⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2324).

Sąd orzeka w postępowaniu uproszczonym i bada wykonalność z urzędu. Wyznacza stronie zobowiązanej krótki termin na odpowiedź. Strona przegrywająca może wnieść sprzeciw w związku z faktem, że od czasu wydania orzeczenia zaistniały okoliczności uniemożliwiające jego wykonanie, w szczególności spłatę, odroczenie, ograniczenie lub przepadek należnej płatności. Spłata i odroczenie muszą zostać udowodnione dokumentami.

Tytuł egzekucyjny dotyczący świadczenia pieniężnego uznaje się za ostateczny tytuł do wszczęcia postępowania sądowego zgodnie z art. 80 i 81 SchKG. Jeżeli tytułem wykonawczym jest akt notarialny, notariusz doręcza dłużnikowi uwierzytelniony odpis aktu notarialnego na wniosek wierzyciela i wyznacza osobie zobowiązanej termin 20 dni na wywiązanie się z tego zobowiązania. Wierzyciel otrzymuje w tym wypadku kopię doręczenia. W razie bezskutecznego upływu terminu do zaspokojenia roszczenia wierzyciel może wystąpić do sądu egzekucyjnego z wnioskiem o wszczęcie egzekucji. W art. 81 SchKG wprowadzono zastrzeżenia co do wydania ostatecznego tytułu wykonawczego przez sąd:

1. Jeśli roszczenie opiera się na wykonalnym wyroku szwajcarskiego sądu lub szwajcarskiego organu administracyjnego, przyznaje się ostateczny tytuł wykonawczy, chyba że dłużnik przedstawi dokumentację potwierdzającą, że dług został spłacony lub odroczony lub powoła się na przedawnienie.
2. Jeśli roszczenie opiera się na wykonalnym akcie publicznym, dłużnik może dochodzić dalszych środków obrony przed obowiązkiem zapłaty, pod warunkiem że można je niezwłocznie udowodnić.
3. Jeżeli decyzja została wydana w innym kraju, zainteresowana strona może również skorzystać ze środków ochrony przewidzianych w odpowiedniej umowie międzynarodowej lub, w przypadku braku takiej umowy, w ustawie federalnej z 18 grudnia 1987 r. o prawie prywatnym międzynarodowym²¹, chyba że szwajcarski sąd wydał już orzeczenie w sprawie tych środków ochrony.

Decyzja sądu o tymczasowej wykonalności (*provisorische Rechtsöffnung*) daje wierzycielowi możliwość tymczasowego zajęcia majątku dłużnika, co zabezpiecza jego roszczenia na czas trwania postępowania sądowego dotyczącego powództwa o unieważnienie sprzeciwu dłużnika. Artykuł 83 SchKG wskazuje, że wierzyciel, któremu przyznano tymczasowy tytuł wykonawczy, może po upływie terminu płatności złożyć wniosek o tymczasowe zajęcie lub, w zależności od osoby dłużnika, wniosek

²¹ Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht (IPRG) vom 18. Dezember 1987, AS 1988 1776 (szwajcarska ustawa federalna o prawie prywatnym międzynarodowym), https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1988/1776_1776_1776/de (dostęp: 20.02.2026 r.), dalej: IPRG.

o sporządzenie wykazu majątku zgodnie z art. 162²². Dłużnik może jednak w ciągu 20 dni od wszczęcia postępowania sądowego złożyć wniosek o umorzenie długu do sądu właściwego dla miejsca egzekucji długu w trybie zwykłym. Jeżeli dłużnik tego nie uczyni lub jeżeli wniosek o umorzenie zostanie oddalony, tymczasowy tytuł wykonawczy i, w stosownych przypadkach, tymczasowe zajęcie stają się prawomocne.

3. Egzekucja sądowego tytułu wykonawczego

Mechanizmy egzekucji tytułu wykonawczego w Polsce obejmują procedury, które wierzyciel musi podjąć po uzyskaniu klauzuli wykonalności. Wierzyciel składa wniosek egzekucyjny u komornika właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika, chyba że egzekucja została wszczęta z urzędu, na przykład na żądanie sądu. W obecnie obowiązującym stanie prawnym wierzyciel nie ma obowiązku wskazywać składników majątku dłużnika, z którego żąda wszczęcia egzekucji. Nie dotyczy to egzekucji z nieruchomości i egzekucji toczącej się na podstawie przepisów dotyczących egzekucji z nieruchomości. Tutaj wierzyciel wyraźnie musi wskazać żądanie wszczęcia egzekucji z tych składników majątku dłużnika. Artykuł 797 k.p.c. wymienia wprost elementy, które powinien zawierać wniosek egzekucyjny. Komornik powinien prowadzić postępowanie egzekucyjne bez zbędnej przewlekłości. Przed komornikiem postawione zostało bardzo trudne zadanie znalezienia złotego środka pomiędzy szybką i skuteczną egzekucją zaspokajającą żądania wierzyciela a możliwie mało uciążliwym dla dłużnika działaniem. W polskim systemie prawnym niestety to dłużnik jest osobą chronioną. Mimo że nie wywiązał się ze swoich zobowiązań, rozciągnięty został nad nim parasol ochronny; i tak w celu ochrony majątku dłużnika ustawodawca wprowadził chociażby kwoty wolne od potrąceń (art. 833 k.p.c., art. 87¹ § 1 oraz art. 91 Kodeksu pracy²³). Egzekucja zawiera wiele wyłączeń, o których mówią art. 845 § 2, art. 829, art. 831 i wcześniej wspomniany art. 833 k.p.c. Wszczęcie egzekucji z nieruchomości również wiąże się z utrudnieniami, zwłaszcza natury finansowej. Wierzyciel zgodnie z brzmieniem przepisów art. 6 i art. 7 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych²⁴ musi wyasygnować zaliczkę

22 Art. 62 SchKG, B. Güterverzeichnis 1. Anordnung: Das für die Eröffnung des Konkurses zuständige Gericht (Konkursgericht) hat auf Verlangen des Gläubigers, sofern es zu dessen Sicherung geboten erscheint, die Aufnahme eines Verzeichnisses aller Vermögensbestandteile des Schuldners (Güterverzeichnis) anzuordnen [B. Wykaz majątku 1. Postanowienie: Sąd właściwy do wszczęcia postępowania upadłościowego (sąd upadłościowy), na wniosek wierzyciela, zarządzi sporządzenie spisu całego majątku dłużnika (wykaz majątku), jeżeli okaże się to konieczne dla zabezpieczenia wierzyciela].

23 Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 277 ze zm.).

24 T.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 377.

na operat szacunkowy oraz wydatki gotówkowe (często łącznie kilka tysięcy złotych). Jeżeli egzekucja okaże się skuteczna, koszty te zostaną wierzycielowi zwrócone. Natomiast w przypadku egzekucji bezskutecznej wierzyciel musi ponieść koszty na własny rachunek. Być może warto rozważyć zaostrezenie przepisów egzekucyjnych, np. zniesienie kwot wolnych od potrąceń zarówno jeśli chodzi o środki zajęte z wynagrodzenia, jak i te na rachunkach bankowych. Zmiany te mogłyby przynieść również skutek prewencyjny wobec nierzetelnych dłużników. Głównym i podstawowym zadaniem komornika jest wykonanie treści tytułu wykonawczego wszelkimi dostępnymi i dopuszczalnymi prawem sposobami. Podstawowe sposoby egzekucji to: egzekucja z wynagrodzenia, świadczeń emerytalno-rentowych, rachunków bankowych, ruchomości, nieruchomości. Komornik jednak powinien zachować balans pomiędzy możliwie szybkim zaspokojeniem wierzyciela a zachowaniem najmniejszej uciążliwości postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika.

W Szwajcarii mechanizm egzekucji tytułu wykonawczego jest procesem prawnym, który umożliwia wierzycielowi dochodzenie swoich roszczeń od dłużnika niewywiązującego się ze swoich zobowiązań. Proces ten ściśle reguluje przywoływana w tym artykule ustawa federalna o egzekucji i postępowaniu upadłościowym (SchKG). Sam proces egzekucji tytułu wykonawczego poprzedza jego uzyskanie, które, w opozycji do prawa polskiego, nie zawsze musi mieć miejsce na drodze sądowej, w miejscu zamieszkania dłużnika²⁵. Urząd komorniczy wysyła dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego (*Betreibungsbegehren*). Jak wspomniano wyżej, dłużnik ma możliwość wniesienia sprzeciwu, co może opóźnić egzekucję i wymaga dalszego rozpatrzenia przez sąd²⁶. Zgodnie z art. 12 SchKG biuro egzekucji długów ma obowiązek przyjmować wpłaty dłużnika na rachunek indywidualny wierzyciela dochodzącego roszczenia. Jeżeli dłużnik dobrowolnie ureguje ciążące na nim zobowiązanie, zanim urząd rozpocznie czynności egzekucyjne, to dług zostanie umorzony. Jeśli dłużnik nie wniesie sprzeciwu lub sprzeciw zostanie oddalony, wierzyciel składa wiosek o kontynuację egzekucji (*Fortsetzungsbegehren*), jednak nie wcześniej niż 20 dni po doręczeniu nakazu zapłaty. Urzędnik ds. egzekucji długów określa, który sposób egzekucji długów należy zastosować. Może to być zajęcie mienia dłużnika (*Pfändung*), które może obejmować zarówno ruchomości, nieruchomości, jak i wierzytelności. Celem zajęcia jest zabezpieczenie majątku, który może zostać użyty do zaspokojenia roszczeń wierzyciela. Zajęte mienie jest wyceniane. Urzędnik sporządza protokół z zajęcia, w którym opisuje, co zostało zajęte i jaka jest wartość tego mienia.

25 J. Kern Kostkiewicz, *SchKG Kommentar: Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen*, Zürich 2020, s. 52.

26 Zob. część 1 niniejszego opracowania.

Po zajęciu mienia, jeśli dłużnik nie ureguluje długu, następuje sprzedaż zajętego mienia w drodze licytacji publicznej (*Verwertung*). Środki uzyskane z licytacji są przeznaczone na spłatę roszczeń wierzycieli, zgodnie z ustaloną kolejnością. Po sprzedaży mienia i zaspokojeniu roszczeń wierzycieli postępowanie egzekucyjne jest formalnie zakończone. Jeśli uzyskane środki nie wystarczają na pokrycie wszystkich długów, postępowanie może być kontynuowane i obejmuje dalsze zajęcia mienia.

Organizacja urzędów ds. egzekucji długów i upadłości leży w gestii kantonów. Artykuły 1–3 SchKG określają jedynie obowiązek wynikający z prawa federalnego, aby zapewnić takie biura oraz uregulować zastępstwa i wynagrodzenia, a także określić okręgi egzekucji długów (*Betreibungsbezirke*). Urzędy ds. egzekucji długów nie są zatem urzędami federalnymi, ale urzędami kantonalnymi lub – jeśli prawo kantonale tak stanowi – gminnymi. Zgodnie z art. 28 SchKG kantony muszą powiadomić Radę Federalną (Bundesrat) o okręgach egzekucji długów, organizacji urzędów egzekucji długów oraz organach, które wyznaczyły w celu realizacji niniejszej ustawy. Rada Federalna dba o odpowiednie upublicznienie tych informacji.

Urzędy egzekucji długów sporządzają dokumentację z prowadzonych działań oraz otrzymanych wniosków i oświadczeń. Mają również obowiązek prowadzenia rejestrów (*Register*). Artykuł 112 SchKG stanowi, że:

1. Każde zajęcie zostaje wpisane do stosownego dokumentu (protokołu zajęcia) opatrzonego podpisem urzędnika lub pracownika dokonującego czynności. Dokument ten określa wierzyciela i dłużnika, kwotę roszczenia, datę i godzinę zajęcia, zajęte aktywa wraz z ich wyceną oraz, w stosownych przypadkach, roszczenia osób trzecich.
2. W przypadku zajęcia przedmiotów, na których dokonano już zajęcia, należy odnotować udział wierzyciela w zajęciu (art. 281 SchKG).
3. Jeżeli majątek podlegający zajęciu jest niewystarczający lub nie ma go wcale, okoliczność tę należy wskazać w akcie zajęcia.

Podsumowując, należy podkreślić, że szwajcarskie urzędy ds. egzekucji długów dysponują szeregiem praw i obowiązków. Odgrywają kluczową rolę w procesie egzekucji długów – są odpowiedzialne za zajmowanie mienia dłużnika, organizowanie licytacji, egzekucję orzeczeń sądowych oraz zarządzanie środkami uzyskanymi z egzekucji. Podobnie jak komornicy polscy, szwajcarscy urzędnicy ds. egzekucji posiadają także prawo do wejścia na teren prywatny. Mają przy tym obowiązek przestrzegania przepisów prawa, ochrony praw dłużnika, prowadzenia dokumentacji i rejestrów, informowania stron o postępowaniu oraz zachowania poufności zgodnie z regulacjami, w szczególności ZPO, SchKG oraz przepisów i ustaw kantonalnych.

4. Porównanie podstaw wszczęcia egzekucji w Polsce i Szwajcarii

Zarówno w Polsce, jak i w Szwajcarii należy posiadać dokument urzędowy stwierdzający uprawnienie do egzekucji. Jednak występuje się o niego na innych etapach postępowania. W Polsce wydanie tytułu egzekucyjnego i nadanie mu klauzuli wykonalności, czyli przejście w tytuł wykonawczy, jest początkowym elementem postępowania egzekucyjnego i niejako jego podstawą. Bez oryginalnego tytułu wykonawczego egzekucja w polskim systemie prawnym jest co do zasady niemożliwa (ustawodawca przewiduje przywołane w treści tego artykułu wyjątki). Szwajcarski system egzekucyjny wydaje się dużo bardziej liberalny w kwestii podstawy wszczęcia postępowania egzekucyjnego. W systemie prawnym Szwajcarii w pierwszej kolejności podstawą postępowania jest wniosek wierzyciela złożony we właściwym miejscowo urzędzie, który na podstawie wniosku wierzyciela wydaje nakaz zapłaty (*Zahlungsbefehl*), a dopiero sprzeciw dłużnika/pozwanego powoduje, że sprawa trafia do sądu, który po rozpoznaniu decyduje, czy istnieje podstawa do uznania długu i wydania odpowiedniego dokumentu urzędowego uprawniającego wnioskodawcę do przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego, czy też sprzeciw osoby dłużnej jest uzasadniony i żądanie wierzyciela powinno zostać unieważnione. Szwajcaria przewiduje instytucję tymczasowych i ostatecznych tytułów wykonawczych. Te ostateczne otrzymują z urzędu rygor wykonalności. W art. 81 SchKG wskazano ewentualne zastrzeżenia, które można powołać przed wydaniem ostatecznego tytułu wykonawczego przez sąd szwajcarski. Obie procedury wszczęcia postępowania egzekucyjnego i uzyskania orzeczenia sądowego uprawniającego do przeprowadzenia egzekucji przez właściwy organ egzekucyjny są od siebie tak różne, że trudne, a może wręcz niemożliwe wydaje się dokonanie analizy i oceny, który z systemów prawnych jest lepszy. Polska procedura wydaje się znacznie bardziej restrykcyjna; koncentruje się na ochronie interesów dłużnika również przed niecelowym wszczęciem postępowania egzekucyjnego przeciwko niemu. Już w początkowym etapie proceduralnym sąd musi ocenić, czy tytuł egzekucyjny przeciwko wskazanemu przez powoda dłużnikowi powinien zostać wydany i czy żądane przez niego roszczenie jest uzasadnione. Tytuł wykonawczy wyznacza zatem nie tylko podstawę wszczęcia postępowania (art. 803 k.p.c.), ale również jego granice podmiotowe i przedmiotowe (art. 804 § 1 k.p.c.). Egzekucja może być prowadzona wyłącznie na rzecz osób i przeciwko osobom wskazanym w tytule wykonawczym. W razie braku tej tożsamości wniosek podlega oddaleniu²⁷, a postępowanie – jeśli już wszczęte – podlega umorzeniu z urzędu (art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c.).

²⁷ A. Marciniak, *Charakter prawny i skutki odmowy wszczęcia egzekucji w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2019, nr 12, s. 84–85.

Tytuł wykonawczy pełni zatem nie tylko funkcję legitymacyjną, ale także delimitacyjną wobec działań organu egzekucyjnego. Jak trafnie zauważa się w doktrynie²⁸, to jedna z nielicznych sytuacji w prawie cywilnym procesowym, w której niedopuszczalność merytoryczna (brak relacji prawnej wskazanej w tytule) może prowadzić do umorzenia z urzędu. Liberalny system szwajcarski wydaje się nastawiony na szybką i skuteczną procedurę odzyskania długu. Uproszczona procedura ułatwia szybkie zabezpieczenie roszczeń, a dłużnik musi aktywnie działać, by zatrzymać egzekucję, która może zostać zainicjowana samym wnioskiem wierzyciela, bez formalnej weryfikacji jego legitymacji procesowej. Dopiero wniesienie sprzeciwu przez dłużnika uruchamia sądową kontrolę zasadności roszczenia²⁹. Ochrona przed nadużyciem odbywa się zatem *ex post*, a nie *ex ante*. Tymczasowy tytuł wykonawczy (*provisorische Rechtsöffnung*) w szwajcarskim systemie prawnym to mechanizm pozwalający wierzycielowi na szybkie uzyskanie tymczasowego tytułu egzekucyjnego na podstawie silnych dowodów w postaci podpisanych dokumentów dłużnika lub oświadczeń notarialnych. Daje to wierzycielowi możliwość szybkiego zabezpieczenia swoich roszczeń i jednocześnie umożliwia dłużnikowi podjęcie działań obronnych poprzez wniesienie powództwa o unieważnienie roszczenia. Wierzyciel, jeśli posiada odpowiednią dokumentację, może udać się do właściwego urzędu w celu wyegzekwowania należności od nierzetelnego kontrahenta; co ważne, może to zrobić z pominięciem sądu. Ustawodawca szwajcarski zadbał również o bezpieczeństwo dłużnika, umożliwiając mu na każdym etapie toczącego się postępowania złożenie sprzeciwu lub przedłożenie dokumentacji, z której wynika, że dług jest nienależny, przedawniony lub uregulowany. W takiej sytuacji sprawa trafia do sądu, który po weryfikacji załączonej dokumentacji decyduje o umorzeniu postępowania egzekucyjnego jako bezzasadnego wobec dłużnika lub wydaniu ostatecznego tytułu wykonawczego, który z urzędu zostaje zaopatrzony w klauzulę wykonalności, a postępowanie egzekucyjne jest kontynuowane. Rozwiązanie szwajcarskie wydaje się bardziej dojrzałe, ale też daje ogromny kredyt zaufania swoim obywatelom, którym ustawodawca zawiera ocenę zasadności i nienadużywanie zarówno składania wniosków egzekucyjnych, jak i sprzeciwów egzekucyjnych.

28 M. Skibińska, *Skutki braku zdolności sądowej, zdolności procesowej i legitymacji procesowej strony w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2025, nr 2, s. 138.

29 B. Stróżewski, *Efektywność egzekucji w systemie prawnym Szwajcarii – studium przypadku*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2024, nr 4, s. 150–106.

Podsumowanie

Analiza przeprowadzona w niniejszym artykule wykazała istotne różnice systemowe w konstrukcji tytułu wykonawczego w Polsce i w Szwajcarii. Sformułowane wnioski nie mają charakteru czysto opisowego – zgodnie z założeniami współczesnej komparatystyki prawniczej ich celem jest nie tylko ukazanie podobieństw i różnic, lecz także zidentyfikowanie rozwiązań funkcjonalnie ekwiwalentnych, które mogłyby stanowić podstawę reformy w duchu najlepszych praktyk. W polskim porządku prawnym tytuł wykonawczy powstaje dopiero po przejściu przez sądową procedurę nadania klauzuli wykonalności, co czyni go warunkiem koniecznym wszczęcia egzekucji. Rozwiązanie to – choć zapewnia wysoki poziom ochrony dłużnika już na etapie preegzekucyjnym – skutkuje znacznym wydłużeniem całego postępowania i może zniechęcać wierzycieli do dochodzenia należności w drodze przymusu państwowego. W odróżnieniu od tego modelu szwajcarski system opiera się na złożeniu prostego wniosku do urzędu egzekucyjnego, co umożliwia natychmiastowe zabezpieczenie roszczenia, a dopiero ewentualny sprzeciw dłużnika inicjuje postępowanie sądowe. Taki model cechuje się wysoką efektywnością i operatywnością, przy jednoczesnym zachowaniu gwarancji proceduralnych dla dłużnika.

Z punktu widzenia funkcjonalnej analizy prawnoporównawczej warto zwrócić uwagę, że oba systemy – pomimo odmiennych konstrukcji – zmierzają do realizacji tego samego celu: równoważenia interesów wierzyciela i dłużnika. Szwajcaria osiąga ten cel poprzez uproszczenie dostępu do egzekucji i aktywizację dłużnika, Polska – poprzez uprzednią weryfikację sądową. Tym samym oba systemy dostarczają rozwiązań funkcjonalnie równoważnych, ale odmiennie rozłożonych w czasie i instytucjonalnie zakotwiczonych. Z perspektywy *de lege ferenda* należy wskazać, że polski ustawodawca mógłby rozważyć wprowadzenie uproszczonej procedury dochodzenia roszczeń w przypadkach bezspornych lub opartych na dokumentach urzędowych i prywatnych z podpisem dłużnika. Warto rozważyć także instytucję tymczasowego tytułu wykonawczego (na wzór szwajcarskiego *provisorische Rechtsöffnung*), który pozwalałby na szybkie zabezpieczenie roszczenia, z zachowaniem możliwości jego zakwestionowania przez dłużnika w trybie sprzeciwu lub powództwa przeciwegzekucyjnego. Przykład szwajcarski pokazuje, że możliwe jest pogodzenie szybkości postępowania egzekucyjnego z poszanowaniem gwarancji procesowych. Komparatystyka prawnicza – zgodnie z jej założeniami metodologicznymi – pozwala nie tylko na ocenę efektywności rozwiązań, lecz także na wskazanie kierunku ich rozwoju. Z tego punktu widzenia przeprowadzone w artykule analizy dowodzą, że model szwajcarski – poprzez swoją operatywność, jednolitość i przewidywalność – stanowi wartościową propozycję reformy dla polskiego ustawodawcy.

Nie oznacza to postulatu bezrefleksyjnej transplantacji, lecz raczej zachętę do przemyślenia, w jakim zakresie elementy tej konstrukcji mogłyby zostać zaadaptowane w polskim systemie, z uwzględnieniem jego konstytucyjnych i aksjologicznych ram.

Bibliografia

- Gordley J., *The Functional Method*, w: P.G. Monateri (ed.), *Methods of Comparative Law*, Northampton 2012.
- Hrycaj A., *Egzekucja praktyczna*, Poznań 2002.
- Jagięła J., *Tytuły egzekucyjne*, Sopot 2018.
- Kern Kostkiewicz J., *Pozasądowe tytuły egzekucyjne w Szwajcarii / Nichtgerichtliche Zwangsvollstreckungstitel in der Schweiz*, w: A. Marciniak (red.), *Notarialne tytuły egzekucyjne*, Warszawa 2017.
- Kern Kostkiewicz J., *SchKG Kommentar: Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen*, Zürich 2020.
- Korzan K., Czy do egzekucji z majątku wspólnego wystarczy tytuł wykonawczy przeciwko jednemu z małżonków?, „Rejent” 1996, nr 2.
- Marciniak A., Charakter prawny i skutki odmowy wszczęcia egzekucji w sądowym postępowaniu egzekucyjnym, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2019, nr 12.
- Marciniak A., Postępowanie cywilne rozpoznawcze a postępowanie egzekucyjne, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2022, nr 5.
- Marciniak A., *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2011.
- Oesch M., *Die Europäisierung des schweizerischen Rechts*, w: *Working Paper*, World Trade Institute 2011.
- Rotondi M., *Technique du droit, dogmatique et droit comparé*, „Revue Internationale de Droit Comparé” 1968, n° 1.
- Skibińska M., Skutki braku zdolności sądowej, zdolności procesowej i legitymacji procesowej strony w sądowym postępowaniu egzekucyjnym, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2025, nr 2.
- Stróżewski B., Efektywność egzekucji w systemie prawnym Szwajcarii – studium przypadku, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2024, nr 4.
- Szymczak I., *Metoda nauki o porównywaniu systemów prawnych*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2014, nr 3.
- Tokarczyk R., *Komparatystyka prawnicza*, Kraków 2000.
- Turek J., *Czynności klauzulowe*, Warszawa 2014.

Enforceable titles in the legal systems of Poland and Switzerland

Abstract

The article presents an analysis of the legal systems of Poland and Switzerland in the field of judicial enforceable titles that authorize the creditor to execute claims against the debtor. The study focuses on assessing the procedural differences and similarities, analyzing the law, the relevant literature and court judgments. In the Polish system, obtaining an enforceable title requires a court judgment, which provides restrictive protection for the debtor, but prolongs the proceedings. The Swiss system adopts a more liberal approach, allowing execution on the basis of a payment order to be initiated quickly, while there is a mechanism for the debtor to object, which can result in judicial verification. In the second part of the paper, the author evaluates the efficiency and fairness of both systems. The conclusions of the analysis indicate the strengths and limitations of both systems. The Swiss system is found to be more efficient, but possibly riskier.

Keywords: enforceable title, enforcement proceedings, enforceability clause

CYTOWANIE

Stróżewski B., *Sądowy tytuł wykonawczy w systemach prawnych Polski i Szwajcarii*, „Acta Iuris Stetinensis” 2026, nr 1 (57), 75–91, DOI: 10.18276/ais.2026.57-05.